

I SINDIKATI I POSLODAVCI NAČELNO ZADOVOLJNI NACRTOM ZAKONA O RADU

Prošle sedmice u jeku ljetnjih odmora počela je javna rasprava o nacrtu Zakona o radu, jednom od najvažnijih zakona koji reguliše prava svih zaposlenih. Postignutim rješenjima uglavnom su zadovoljni i predstavnici radnika i poslodavci.

Iako su načelno zadovoljni postignutim dogovorom oko Nacrta Zakona o radu, sindikalci će u nastavku pregovora pokušati da produže rok u kome zastarijevaju potraživanja iz radnog odnosa, a koji je sada limitiran na četiri godine. Sa druge strane, poslodavci najavljuju da će se zalagati da se minuli rad vezuje za rad kod posljednjeg poslodavca.

Koordinatorica radne grupe za izradu pomenutog Nacrta Vesna Simović-Zvicer očekuje da će se javnost uključiti u javnu raspravu koja bi trebalo da traje do 20. septembra i ukazati na neka rješenja koja radna grupa nije možda dobro definisala, te time pomoći da sam tekst tog dokumenta bude bolji. Istakla je da se mora povesti računa i o onome što su standardi Evropske unije, jer je Zakon o radu mjerilo za zatvaranje poglavlja 19, te se tako "moramo harmonizovati tamo gdje nijesmo bili sa direktivama"

■ TEŠKO DA SVI BUDU POTPUNO ZADOVOLJNI

"Postigli smo saglasnost u najvećem mogućem stepenu, jer ne možete nikada imati potpunu saglasnost iz razloga što radnici žele jedno, poslodavci drugo. Tako da su poslodavci negodovali što će akt o sistematizaciji biti obavezan i za male poslodavce one koji imaju do 10 zaposlenih" navela je ona.

Simović-Zvicer je kazala da najviše pažnje bude odredbe Nacrta koje se tiču rada na određeno vrijeme i agencija za ustupanje zaposlenih, te je, kako kaže, prema Nacrtu onemogućena zloupotreba koju su do sada vršile pomenute agencije.

"Poslodavci su zahtijevali da zaposleni kod njih bude tri godine na određeno, plus još dvije godine da angažuje istog zaposlenog preko agencije. Dok su, sa druge strane, sindikati tražili da se agencije izbrišu. Tako smo ograničili taj rad na određeno na tri godine, ali ukupno, i kod agencija i kod poslodavca", pojasnila je Simović-Zvicer, dodajući da se time izašlo u susret i poslodavcima i zaposlenima.

Takođe, pojasnila je da se probni rad, koji se takođe tretira kroz ugovor o radu, bilo na određeno ili neodređeno, računa u tih 36 mjeseci. Dodaje da su Nacrtom definisali i sezonske polove, na koje se ovo ograničenje ne odnosi.

■ OGRANIČILI AGENCIJE

"Zbog zloupotreba u praksi, uvedena su dodatna ograničenja za agencije za ustupanje zaposlenih. One su funkcionisale tako što su zapravo produžavale rad na određeno vrijeme, što nama nije bio cilj 2011. godine kada su one osnovane", navodi Simović-Zvicer.

Kako je pojasnila, ne može se angažovati preko agencije neko ko je već bio u radnom odnosu kod tog poslodavca dvije godine. Međutim, može se angažovati jednu godinu kod agencije, pa dvije kod poslodavca. Takođe, za primjer je navela situaciju da poslodavac koji ima lanac marketa, osnuje agenciju, pa radnike koji su radili dvije godine kod njega opet preko agencije koju je otvorio zapošljava kod sebe. To više neće biti moguće, navela je, jer je propisano da poslodavac ne smije koristiti usluge agencije gdje ima udio u kapitalu ili je vlasnik.

Simović-Zvicer je poručila da će se tek pokazati da li je tekst Nacrta dobar, dodajući da su svi predlozi dobrodošli da tekst bude što bolji.

■ POJEDINA RJEŠENJA NE ODGOVARAJU

Generalni sekretar Saveza sindikata Crne Gore Duško Zarubica je mišljenja da niko u potpunosti ne može biti zadovoljan, jer uvijek postoje pojedina rješenja koja nekome ne odgovaraju.

"Isto tako do Nacrta se došlo tokom kompromisa u pregovaračkoj grupi, ono što je Savez sindikata tražio da se agencije za posredovanje izmijeste iz Zakona o radu, te da se definišu drugim zakonom sada je svakako napravljen pomak. Regulisano je da i kod poslodavca i preko agencija, ukupno, maksimalno može tri godine da traje rad na određeno. Drugo, još aktuelno, uspjeli smo, uprkos najavama poslodavaca i zahtjevima, ostao je opšti kolektivni ugovor", naveo je Zarubica.

Ipak, u toj radničkoj organizaciji nijesu zadovoljni izmijenjenim disciplinskim postupkom, te rokom zastare potraživanja, koji je prije bio neograničen, a sada je četiri godine.

"Javne rasprave će uskoro biti organizovane, tamo ćemo uticati, pa onda i na Socijalnom savjetu, koji treba da usvoji Nacrt prije nego dođe na Skupštinu", pojasnio je Zarubica, navodeći da će detaljnija priča o zakonu tek da uslijedi.

Zaključuje da su određene odredbe Nacrta zakona o radu gore za radnike od aktuelnog zakonskog rješenja, dok ima i onih koje idu u korist zaposlenih.

■ POSTIGNUT KONSENZUSOM

Unija slobodnih sindikata Crne Gore (USSCG) je imala dva predstavnika u radnoj grupi, i ističu da su zadovoljni stepenom postignutog konsenzusa.

"Najviše smo polemisali oko trajanja ugovora o radu na određeno vrijeme, agencija za privremeno ustupanje zaposlenih i zastare novčanih potraživanja iz radnog odnosa", kazao je DN generalni sekretar USSCG Srđan Keković.

Nezastarijevanje novčanih potraživanja iz radnog odnosa, kako navodi Keković, bilo je karakteristično samo za naše radno zakonodavstvo, dok je u drugim zemljama zastara novčanih potraživanja propisana na period od tri do pet godina.

"U tom smislu prihvatili smo obrazloženje poslodavaca da se ponovo uvede institut zastare, s tim što smo insistirali da novčana potraživanja iz radnog odnosa ne zastarijevaju u period pet godina od nastanka dužničkopovjerilačkog odnosa. Ovdje treba naglasiti da potraživanja po osnovu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje ne zastarijevaju. To smo obrazlagali činjenicom da su potraživanja iz radnog odnosa specifična i da ih treba razlikovati od ostalih obligacionih novčanih potraživanja koja po Zakonu o obligacionim odnosima zastarijevaju u periodu od tri godine", pojasnio je Keković.

Drugi argument ogledao se u činjenici da će novim zakonom period radnog angažovanja zaposlenog po ugovoru na određeno vrijeme ili preko agencijskih ugovora biti povećan na tri godine, u kojem periodu zaposleni, kako navodi Keković, ne smije da ustane sa tužbom za potraživanja iz straha da mu neće biti produžen ugovor o radu.

"Predloženim rješenjem da novčana potraživanja zastarijevaju u periodu od četiri godine samo smo djelimično zadovoljni", ističe on, dodajući da bi za određeni broj pravnih trebalo izvršiti korekciju.

■ SNAGA ARGUMENATA

"Očekujemo da ćemo snagom argumenata izdejstvovati, za sve, najpovoljnija rješenja" dodao je.

I u Uniji su zadovoljni opstankom Opšteg kolektivnog ugovora, očuvanjem minulog rada, obaveznosti akta o sistematizaciji radnih mjesta, te zaštitom od zloupotrebe blanko sporazumnih raskida radnog odnosa, definicijom dvokratnog rada, kao i pravom zaposlenog da do isteka kalendarske godine iskoristi neiskorišćeni godišnji odmor za prethodnu godinu u slučaju bolovanja ili porodijskog odsustva.

Kao dobre strane, Keković navodi i obaveznost dostave Inspekciji rada odluka o prekovremenom i o radu u dane praznika.

"Takođe, i obračun zarade sa snagom izvršne isprave, produženje trajanja ugovora o radu na određeno vrijeme za vrijeme trudničkog odustva, pravo na otpremninu u slučaju dobrovoljne likvidacije društva, obaveznost poslodavca da drži ugovore o radu za zaposlene u mjestu obavljanja poslova...", zaključuje Keković.

UP: KVALITETNA RJEŠENJA ZA OBJE STRANE

U Nacrtu zakona o radu postoje rješenja kojima su poslodavci zadovoljni, ali i ona kojima nijesu u cjelosti, nego, u toku je proces javne rasprave, te će imati priliku da ukažu na ono što je za njih sporno, navode iz Unije poslodavaca Crne Gore (UPCG) u odgovoru za Dnevne novine.

Generalna sekretarka UPCG Suzana Radulović očekuje da će nakon javne rasprave, koja traje do 20. septembra, biti usvojen dobar zakon, s obzirom da se kroz socijalni dijalog došlo do nekih optimalnih, a u ovom trenutku i mogućih, rješenja.

"Ima stvari kojima nijesmo zadovoljni, ali napravljena je ravnoteža, izašlo se u susret poslodavcima, uspjeti smo da unaprijedimo neke ključne stvari koje su nama bile značajne, a u nacrtu zakona ima i dosta kvalitetnih rješenja sa aspekta zaposlenih", istakla je Radulović.

Kako je pojasnila, Unija je predložila su da se norma o nezastarijevanju potraživanja iz radnog odnosa ukine, zahtijevajući da se potraživanja nakon tri godine tretiraju kao zastarjela. Ipak, Nacrtom zakona propisano je da zastarijevaju nakon četiri godine. Radulović dodaje da zaposleni imaju pravo da za tri godine aktivno traže zaštitu interesa.

"Ukoliko neko ima to pravo, a neće da ga koristi, stvarno ne možemo čekati 30 godina da pređe kod drugog poslodavca ili ode u penziju, pa da tek nakon toga traži neku isplatu. Radnik ima sve mehanizme da naplati potraživanja i nema smisla čekati da neko odradi čitav radni vijek pa da se sjeti da je imao neko pravo, to rješenje je i u korist zaposlenog", pojasnila je Radulović.

Takođe, u tekstu Nacrta stoji da je produžen rok trajanja ugovora na određeno vrijeme na tri godine. Radulović navodi da su ministarstvo i sindikati insistirali na tome da su se dešavale brojne zloupotrebe od strane poslodavaca i agencija za privremeno ustupanje radnika.

"Izašlo se u susret poslodavcima produženjem na 36 mjeseci, ali sa druge strane imamo i ogromnu zaštitu zaposlenih, tako da neće biti moguća zloupoteba preko agencija za privremeno ustupanje radnika", navodi Radulović.

Nacrtom je propisano da je akt o sistematizaciji obavezan za sve. Prema riječima Radulović, iako je ministarstvo tražilo da akt o sistematizaciji postoji kao obaveza za sve poslodavce, UPCG je predlagala da se te obaveze oslobode makar mali, odnosno oni poslodavci koji zapošljavaju do 10 ljudi.

"To će biti veliki problem za male poslodavce, jer su to uglavnom mikro preduzeća koja se bave zanatskim uslugama, tipa frizeri, kozmetičari. Oni nemaju ekonomske snage da zaposle pravnik, a rad im dodatno otežava i svakodnevna borba s nelojalnom konkurencijom koja nije mala, a zastupljena je upravo kroz rad na crno u tim sferama", ističe Radulović.

20 SEPTEMBRA BIĆE ZAVRŠENA JAVNA RASPRAVA O NACRTU ZAKONA O RADU

SIMOVIC ZVICER

Poslodavci su zahtjevali da zaposleni kod njih bude tri godine na određeno plus još dvije godine da angažuje istog zaposlenog preko agencije. Dok su sindikati tražili da se agencije izbrišu. Tako smo ograničili taj rad na određeno na tri godine, ali ukupno, i kod agencija i kod poslodavca

KEKOVIC

Zadovoljni smo stepenom postignutog konsenzusa. Najviše smo polemicali oko trajanja ugovora o radu na određeno vrijeme, agencija za privremeno ustupanje zaposlenih i zastare novčanih potraživanja iz radnog odnosa

ZARUBICA

Do Nacrta se došlo tokom kompromisa u pregovaračkoj grupi. Ono što je Savez sindikata tražio da se agencije za posredovanje izmjeste iz Zakona o radu, te da se definišu drugim zakonom sada je svakako napravljen pomak.